

Abstrakt

V predkladanej práci sa zameriavame na metarečové komentáre v slovenských a českých textoch, ktoré sprevádzajú využitie kontaktných jazykových javov v oboch jazykoch v textových fragmentoch ako *Áno, taký som aj ostanem, lebo vraj starého psa novým kouskúm nenaučíš – ako hovoria bratia Česi / Nebyl jsem schopn jídla, ale lemtal jsem vodu "ani tava", jak říkají bratia Slováci*. Danú tému predstavujeme ako súčasť výskumov zameraných na neteoretickú (ľudovú, naivnú) metajazykovú reflexiu. Využívanie metarečových vyjadrení sprevádzajúcich reflektované kontaktné javy predstavuje svedectvo existencie česko-slovenského a slovensko-českého jazykového kontaktu a explicitný doklad toho, ako používatelia slovenčiny a češtiny vedome využívajú slová, lexikálne spojenia, frazeologizmy a iné jazykové prostriedky z druhého jazyka pri napĺňaní svojich komunikačných zámerov. Ku komunikačným cieľom a efektom využívania kontaktných prostriedkov druhého jazyka patrí aktualizácia, ozvláštnenie textu, zexpresívnenie prejavu a vyplňanie subjektívne vnímaných vnútrojazykových lakún.

Pri analýze metarečových komentárov tohto typu vychádzame z materiálu v slovenských a českých korpusových textoch. V jednotlivých kapitolách predstavujeme spektrum metarečových komentárov využívaných v slovenských aj českých textoch a spektrum reflektovaných kontaktných výrazových prostriedkov češtiny a slovenčiny, ktorých prítomnosť v textoch metarečové komentáre signalizujú. Podrobnú charakteristiku jednotlivých kontaktných javov dokumentujeme textovými dokladmi z písaných, webových a hovorených korpusov. Na vyhľadávanie sme použili vlastný heuristický prístup k textovému materiálu, v ktorom sme automaticky identifikovali textové fragmenty obsahujúce kontaktné javy, sprevádzané metarečovými komentármi.

Kľúčové slová

slovenčina, čeština, blízkopríbuzné jazyky, kontaktný prostriedok, metarečový komentár, jazyková reflexia, ľudová lingvistika, písaný korpus, webový korpus, hovorený korpus